

<https://doi.org/10.15407/socium2019.03.136>
УДК 303.62-0.53(477)

Нестеренко Є.О., координатор проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: nyevheniya@gmail.com,

Людоговська К.В., асистент проєкту U-Report, ГО “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка”, вул. Панаса Мирного, 26, Київ, 01011, Україна, email: karina.lyudogovska@knu.ua

ДАЙДЖЕСТ ОПИТУВАНЬ U-REPORT: III КВАРТАЛ 2019 Р.

Представлено результати опитувань інноваційного молодіжного проєкту U-Report за червень – вересень 2019 р.: навчання мистецтву, причини відмови від навчання мистецтву, радикалізація, оцінка U-репортерами середнього рівня радикалізації в українському суспільстві, медичні послуги для дівчат-підлітків, проблеми дівчат-підлітків при зверненні до лікарів.

Ключові слова: інноваційні методи опитування, U-Report, думка молоді, навчання мистецтву, радикалізація, медичні послуги для дівчат-підлітків.

Nesterenko Ye.O., U-Report project coordinator, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: nyevheniya@gmail.com,

Lyudohovska K.V., U-Report project assistant, NGO “Ukrainian Institute for Social Research after Oleksandr Yaremenko”, 26, Panasa Myrnoho Str., Kyiv, 01011, Ukraine, email: karina.lyudogovska@knu.ua

DIGEST OF U-REPORT SURVEYS: 3RD QUARTER OF 2019

The results of the U-Report innovative youth project surveys conducted in June – September 2019 are presented: art education, reasons for refusal to study art, radicalization, assessment by U-reporters of radicalization average level in Ukrainian society, medical services for adolescent girls, problems adolescent girls face when addressing doctors.

Keywords: innovative survey methods, U-Report, youth opinion, art education, radicalization, medical services for teenage girls.

Громадська організація “Український інститут соціальних досліджень імені Олександра Яременка” спільно з Представництвом Дитячого фонду ООН (ЮНІСЕФ) в Україні реалізовує глобальний молодіжний проєкт U-Report (“Ю-Репорт”)¹.

Проєкт U-Report – інтерактивний інструмент для проведення щотижневих актуальних опитувань серед підлітків і молоді через СМС-повідомлення, Facebook Messenger і Telegram. Результати опитувань використовуються у діяльності урядових установ, громадських об’єднань і міжнародних організацій.

Сьогодні U-Report реалізовується у 60 країнах світу та налічує понад 8 млн учасників.

¹ Приєднатися до U-Report можна за допомогою безкоштовного СМС зі словом “СТАРТ” на номер 4224. Інформацію про проєкт і результати досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in

В Україні кількість U-репортерів становить більше ніж 88 000 і постійно зростає. За 3 роки існування проєкту команда U-Report запустила понад 170 опитувань на актуальні теми для молоді та провела більше ніж 250 презентацій і тренінгів по Україні.

U-Report – простий спосіб молодих людей донести свою думку до осіб, які приймають рішення. У цій публікації знайомимо читачів з новими результатами опитувань U-репортерів.

Опитування “Навчання мистецтву”. Опитування проводилося 24–30 червня 2019 р. в партнерстві з Міністерством культури України. У ньому взяли участь 11 705 U-репортерів віком 18–34 роки. Результати були використані для оцінки ситуації в сфері культурно-мистецької освіти в Україні, виявлення попиту на послуги культурно-мистецької освіти та визначення проблемних питань, вирішення яких можливе за умови реалізації “Концепції реформування системи забезпечення населення культурними послугами”.

Навчалися мистецтву у минулому 49,1% U-репортерів, не навчалися, але хотіли б – 26,4%, навчаються зараз – 16%, не навчались і не хочуть – 8,5%.

U-репортери, які проживають у сільській місцевості, частіше за тих, які проживають у міській, відповіли, що не навчалися мистецтву, але хотіли б (38,3% vs 26,3%).

Жінки частіше, ніж чоловіки, зазначають, що навчалися мистецтву у минулому (52,0% vs 39,5%). Тоді як чоловіки частіше, ніж жінки, не навчались і не хочуть (17,0% vs 6,0%).

Вивчали музичне мистецтво раніше 43,7% опитаних, образотворче, музичне, дизайн – 41,2%, хореографічне – 40,3%, вокальне, хорове – 26,6%, театр, кіно, цирк – 12,6%, інше – 1,2% (рис. 1). Серед тих U-репортерів, які навчаються мистецтву зараз, 40,2% зазначили образотворче, декоративне та дизайн, музичне – 35,4%, хореографічне – 23,7%, вокальне, хорове – 20,8%, театр, кіно, цирк – 15,8% (N = 1818). Хотіли б навчатися образотворчому та декоративному мистецтву, дизайну 40,1% U-репортерів, музичному – 39%, хореографічному – 30,1%, театральному, цирковому, кіномистецтву – 26,4%, іншим видам – 1,8% (N = 2960).

Серед тих U-репортерів, які не займаються мистецтвом і не хочуть, переважна більшість (57,6%) як причину зазначила, що їм це нецікаво або є інші інтереси та заняття; відсутність здібностей, таланту – 23,9%; брак часу – 11,7%; відсутність перспективи, потреби – 4,7%; немає можливості, коштів – 1,5%; важко відповісти – 6,3% (рис. 2).

Чим старшими є U-репортери, тим частіше вони відповідають, що немає часу (14–17 років – 8,1%, 18–19 років – 9,6%, 20–24 роки – 12,1%, 25–34 роки – 14,7%) і тим рідше, що нецікаво або ж є інші інтереси та заняття (14–17 років – 73,4%, 18–19 років – 58,3%, 20–24 роки – 54,7%, 25–34 роки – 51,3%).

Чоловіки частіше, ніж жінки, обирають такі причини: нецікаво або ж є інші інтереси та заняття (60,9% vs 54,2%), брак часу (15,3% vs 9,0%), відсутність перспективи, потреби (6,5% vs 3,4%). Водночас жінки частіше, ніж чоловіки, зазначають: відсутність здібностей, таланту (30,1% vs 17,9%) та немає можливості, коштів (1,7% vs 1,2%).

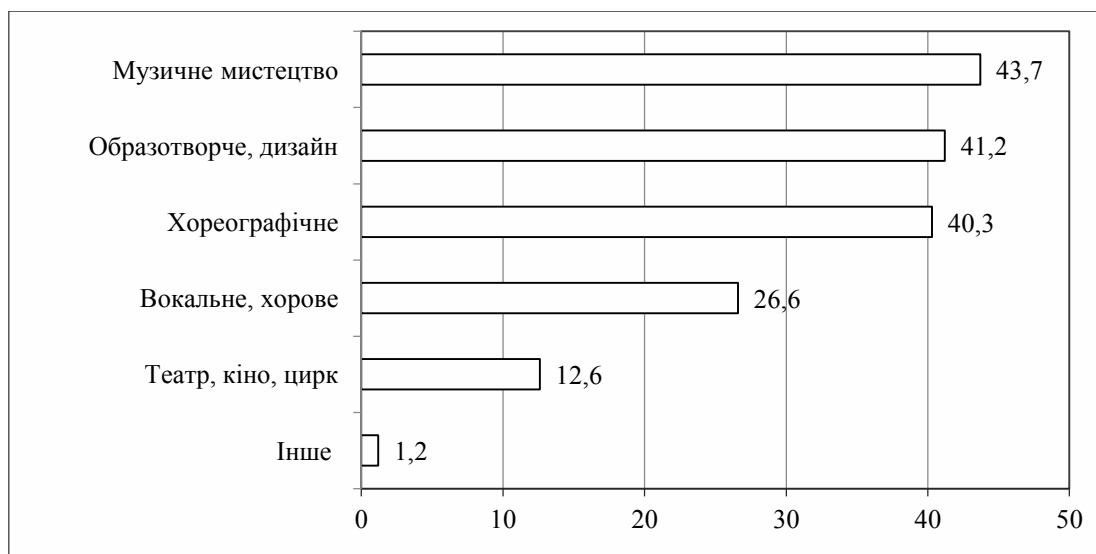

Рис. 1. Розподіл відповідей на запитання:
“Якому виду мистецтва Ви навчались?”, N=5592, %

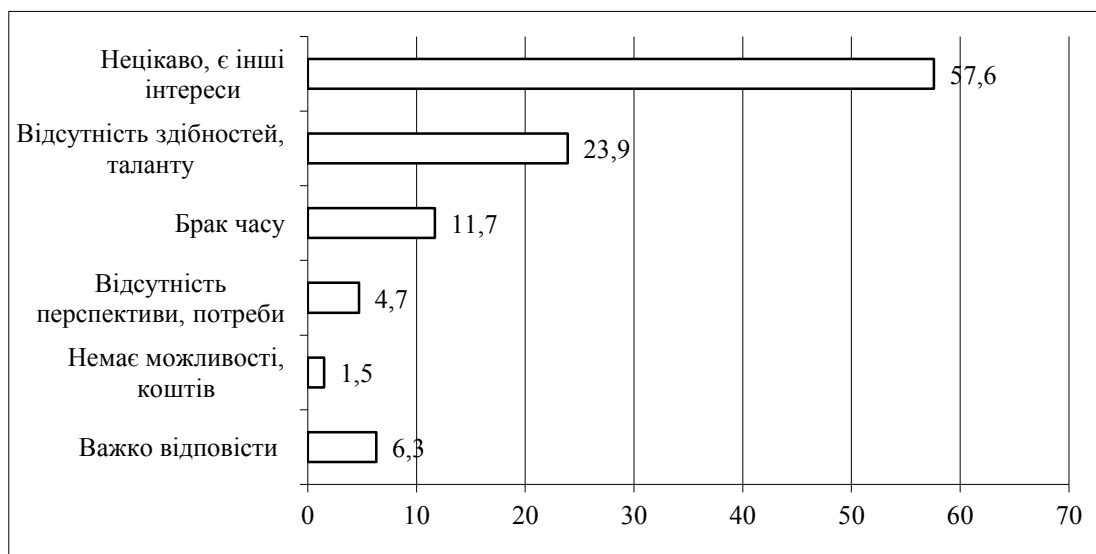

Рис. 2. Розподіл відповідей на запитання:
“Чому Ви не хочете навчатися мистецтву?”, N=719, %

Серед тих респондентів, які навчалися чи зараз навчаються мистецтву, отримували/ють знання в мистецькій/музичній школі 40,1%, гуртках у школі – 26%, палаці дітей і юнацтва, будинку культури – 24,6%, самостійно вдома, по відео на YouTube

– 16,4%, мистецькому коледжі, училищі, університеті – 12,2%, під час аматорського навчання у групі молоді – 9,5%, на заняттях з репетитором – 8,3%, інше – 2,1%, важко відповісти – 0,2%. При цьому серед тих, які не навчалися мистецтву, але хочуть, зазначили про аматорське навчання у групі молоді 39,7%, заняття з репетитором – 21,7%, мистецьку (музичну) школу – 16,3%, мистецький коледж, училище, університет – 14,5%, самостійно вдома чи по відео на YouTube – 13,9%, палац дітей та юнацтва, будинок культури – 7,8%, гуртки в школі – 6,1%, інше – 0,9%, важко відповісти – 0,3% (рис. 3).

Рис. 3. Розподіл відповідей на запитання: “Де Ви навчатесь/навчалися/хотіли б навчатись мистецтву?”, N=10 101, %

Серед U-репортерів, які навчалися мистецтву, зазначили, що це перетворилося на хобі, заняття для душі – 55,8%, такі навички допомагали у конкурсах самодіяльності – 28,4%, стало професійним заняттям – 10,7%, шкодують про витрачений час – 8%, інше – 5,5%, важко відповісти – 0,5%.

Переважна більшість опитаних U-репортерів (81,5%) задоволені якістю послуг навчання мистецтву (дуже задоволені – 21,5%, задоволені – 60%), незадоволені – 15,7%, дуже незадоволені – 2,2%, важко відповісти – 0,6%.

Серед тих U-репортерів, які навчалися, але зараз не продовжують навчання мистецтву, зазначили як причину брак часу 44,3%, втрату інтересу/відсутність перспектив – 26,6%, нестачу коштів – 21%, низьку якість послуг навчання – 6,4%, у дитинстві вони займалися не за власним бажанням – 5,5%, довго добиратися до закладу – 3,3%.

Серед тих, які обрали як причину варіант “довго добиратися до закладу” (N = 143), зазначили, що мають витратити на дорогу від 1 години до 2 годин – 50%, 2 години і більше – 27,1%.

U-репортери, які обрали як причину, через яку вони зараз не продовжують навчання мистецтву, варіант “низька якість послуг” (N = 1312), зазначають такі фактори: застаріла програма навчання/курсу – 47,9%, погана матеріально-технічна база, відсутність інструментів – 36,8%, слабкий викладацький склад – 36,3%, інше – 3,8%, важко відповісти – 0,6%.

Отже, 49,1% U-репортерів у минулому навчалися мистецтву, не навчалися, але хотіли б – 26,4%, навчаються зараз – 16%, не навчались і не хочуть – 8,5%; 43,7% опитаних раніше вивчали музичне мистецтво, образотворче, музичне, дизайн – 41,2%, хореографічне – 40,3%, вокальне, хорове – 26,6%, театр, кіно, цирк – 12,6%. Серед тих, які не займаються мистецтвом і не хочуть, як причину зазначили, що їм це нецікаво або є інші інтереси та заняття – 57,6%, відсутність здібностей, таланту – 23,9%, брак часу – 11,7%. Серед тих респондентів, які навчалися чи зараз навчаються мистецтву, 40,1% отримували/ють знання в мистецькій/музичній школі, гуртках у школі – 26%, палаці дітей та юнацтва, будинку культури – 24,6%. Серед U-репортерів, які навчалися мистецтву, повідомили, що це перетворилося на хобі, заняття для душі 55,8%, такі навички допомагали у конкурсах самодіяльності – 28,4%; задоволені якістю послуг навчання мистецтву 81,5%. Серед тих U-репортерів, які навчалися, але зараз не продовжують навчання мистецтву, зазначили як причину брак часу – 44,3%, втрату інтересу/відсутність перспектив – 26,6%, нестачу коштів – 21%. U-репортери зазначають такі фактори низької якості послуг: застаріла програма навчання/курсу – 47,9, погана матеріально-технічна база, відсутність інструментів – 36,8%, слабкий викладацький склад – 36,3%.

Опитування “Радикалізація”. Опитування проводилося 20 червня – 3 липня 2019 р. в партнерстві з Молодіжною контактною групою за підтримки офісу Координатора проєктів ОБСЄ в Україні. У ньому взяли участь 7004 U-репортери віком 18–25 років. Результати опитування були використані для визначення обізнаності молоді щодо проблеми радикалізації в українському суспільстві та для розробки й реалізації ряду заходів, спрямованих на зниження рівня радикалізації в українському суспільстві.

Про те, що стикалися з радикалізацією в суспільстві за останні 3 місяці, повідомили 44,5% U-репортерів, не стикалися – 55,1%, важко відповісти – 0,3%.

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, зазначали, що вони стикалися з цим явищем (52,3% vs 41,6%).

За віковими групами частка тих респондентів, які стикалися з проявами радикалізації в суспільстві, є такою: 18–19 років – 42,7%, 20–21 рік – 44,4%, 22–23 роки – 46,3%, 24–25 років – 45,2%.

За макрорегіонами розподіл тих респондентів, які ствердно відповіли на це запитання, є таким: Київ – 53,8%, Південь – 47%, Північ – 46,2%, Схід – 43,7%, Захід – 43,1%, Центр – 38,2%.

З огляду на відповіді U-репортерів, середня оцінка рівня радикалізації в українському суспільстві становить 3,1 за шкалою від 1 до 5.

За макрорегіонами маємо такі середні значення: Київ – 3,22, Схід – 3,10, Захід – 3,07, Північ – 3,06, Південь – 3,02, Центр – 2,99.

Вважають, що доцільно здійснювати цілеспрямовані заходи для зниження радикалізації в суспільстві, 41,2% опитаної молоді, так не вважають – 17,4%, було важко відповісти на це запитання – 41,5%.

За статтю розподіл відповідей є таким (відповідно, чоловіки vs жінки): “так” (43,2% vs 40,5%), “ні” (23,8% vs 15,1%), “важко відповісти” (33,1% vs 44,4%).

За макрорегіонами частка тих, хто вважає доцільним проведення цілеспрямованих заходів для зниження радикалізації в суспільстві, є такою: Київ – 48,5%, Схід – 46%, Північ – 39,5%, Південь – 39,3%, Захід – 38,9%, Центр – 34,5%.

Серед тих U-репортерів, які ствердно відповіли на попереднє запитання, вважають, що це мають бути інформаційні кампанії – 54,9%, соціальна реклама – 33,8%, уроки в закладах освіти – 32,6%, спеціальні тренінги – 18,3%, інше – 1,3% (рис. 4).

Серед чоловіків частіше, ніж серед жінок, як цілеспрямовані заходи для зниження радикалізації в суспільстві обирали інформаційні кампанії (53,8% vs 42,8%), а серед жінок – соціальну рекламу (36% vs 28,5%) та спеціальні тренінги (19,3% vs 14,6%).

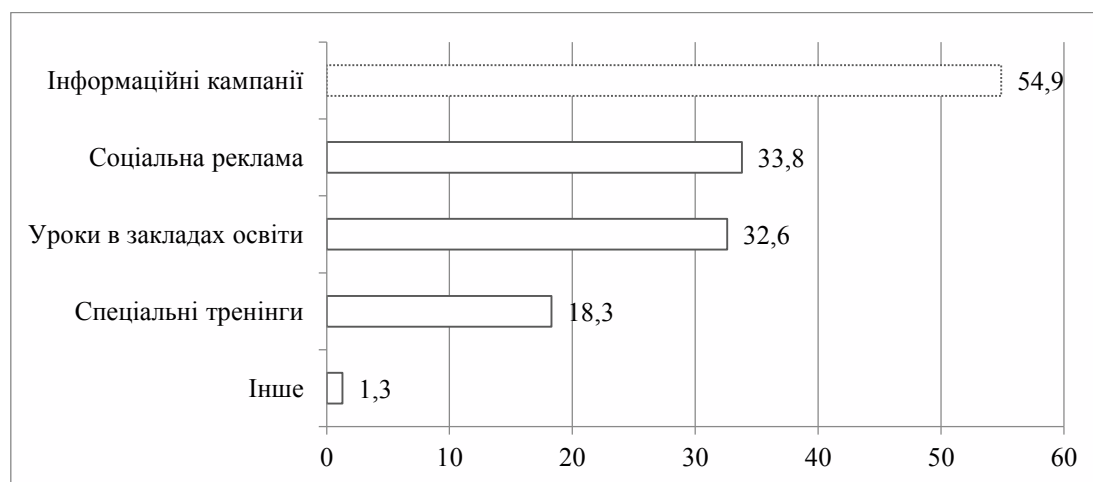

Рис. 4. Розподіл відповідей на запитання: “Які саме заходи є доцільними для зниження радикалізації в суспільстві?”, N=2412, %

Чим старшими є U-репортери, тим частіше вони зазначали варіант “інформаційні кампанії”: 18–19 років – 40,1%, 20–21 рік – 43,6%, 22–23 роки – 49,3%, 24–25 років – 53,6%.

Отже, 44,5% U-репортерів стикалися з радикалізацією в суспільстві за останні 3 місяці. За шкалою від 1 до 5 середня оцінка рівня радикалізації в українському суспільстві становить 3,1; 41,2% опитаних вважають, що доцільно проводити цілеспрямовані заходи для зниження радикалізації в суспільстві (інформаційні кампанії – 54,9%,

соціальну рекламу – 33,8%, уроки в закладах освіти – 32,6%, спеціальні тренінги – 18,3%).

Опитування “Медичні послуги для дівчат-підлітків”. Опитування проводилося 27–30 серпня 2019 р. спільно з благодійною організацією “Об’єднання підлітків та молоді “Тінерджайзер”. У ньому взяли участь 2642 U-репортерки віком 12–19 років. За результатами опитування відбуватиметься адвокація прав дівчат-підлітків на отримання якісних медичних послуг у сфері охорони здоров’я, а також дані будуть використані під час формування стратегії підліткового здоров’я, що буде прийнята МОЗ України та в рамках роботи Постійної робочої групи при МОЗ України з питань взаємодії з підлітками.

При зверненні до медичного закладу/лікаря серед опитаних дівчат віком 12–19 років стикались із зневажливим і образливим ставленням з боку працівників медичних закладів 36,8%, неухважністю до їхніх проблем чи скарг – 27,8%, повчальними висловками, моралізаторством – 26,6%, необгрунтованою відмовою в наданні медичних послуг – 8,1%, ні з чим із зазначеного, все було добре – 25,2% (рис. 5).

Рис. 5. Розподіл відповідей на запитання: “З чим із зазначеного Ви стикалися при зверненні до медичного закладу/лікаря?”, N=2642, %

Чим старшими є респондентки, тим частіше вони відповідають, що стикались із зневажливим й образливим ставленням з боку працівників медичних закладів (12–15 років – 27,1%, 16–17 років – 36,6%, 18 років – 40,7%, 19 років – 41%), неухважністю до їхніх проблем, скарг (12–15 років – 23,7%, 16–17 років – 28,2%, 18 років – 27,9%, 19 років – 30,3%). Серед тих респондентів, які стикалися з необгрунтованою

відмовою в наданні медичних послуг, розподіл за віком є таким: 12–15 років – 8,7%, 16–17 років – 10,1%, 18 років – 7,6%, 19 років – 5,5%.

Згідно з українським законодавством, якщо особа є неповнолітньою, лікар повинен передавати інформацію про встановлений діагноз батькам. Понад половину опитаних U-репортерок (53,7%) відповіли, що в такому випадку однаково підуть до лікаря та розкажуть все, що потрібно, оскільки піклуються про своє здоров'я; підуть, якщо знатимуть, що саме лікар розповідатиме батькам – 26,5%; підуть, але не розповідатимуть лікарю всю інформацію – 16,4%; ні в якому разі не підуть – 3%; важко відповісти – 0,4%.

Чим молодшими є опитані дівчата, тим частіше вони відповідають, що однаково підуть до лікаря та розкажуть все, що потрібно (12–15 років – 57,3%, 16–17 років – 53,5%, 18 років – 52,4%, 19 років – 52,4%), а чим старшими – що підуть до лікаря, але не розповідатимуть всю інформацію (12–15 років – 10,5%, 16–17 років – 16,6%, 18 років – 17,8%, 19 років – 19%).

Щодо отримання довідки та/або лікарняного листа самостійно (без присутності батьків) звертаються 46,6% U-репортерок, профілактичного медичного огляду – 44,7%, спостереження хронічних захворювань – 14,4%, послуг у сфері репродуктивного здоров'я – 13,4%, послуг щодо психічного здоров'я – 11,2%, викликають швидку невідкладну допомогу – 10,8%, тестування на ВІЛ/ПСП – 9,5%. Завжди звертаються з батьками – 18,2%, завжди звертаються самостійно – 2,9%, інше – 0,7% (рис. 6).

Чим старшими є опитані, тим частіше вони відповідають, що самостійно звертаються до лікаря/медичного закладу щодо спостереження хронічних захворювань (12–15 років – 9,2%, 16–17 років – 13%, 18 років – 15,3%, 19 років – 19,3%), послуг у сфері репродуктивного здоров'я (12–15 років – 6,8%, 16–17 років – 9,7%, 18 років – 17,6%, 19 років – 19%) та тестування на ВІЛ або ПСП (12–15 років – 4,1%, 16–17 років – 7,1%, 18 років – 11,7%, 19 років – 14,4%). Чим молодшими є респондентки, тим частіше вони зазначають, що завжди звертаються з батьками (12–15 років – 29,5%, 16–17 років – 18,7%, 18 років – 14,9%, 19 років – 12,3%).

Переживали тиск або цькування через звернення за медичною допомогою 21,4% опитаних дівчат/їхніх подруг (з боку працівників медичних закладів/лікарів – 10,6%, з боку однолітків – 7,3%, з боку батьків – 3,5%). Переважна більшість (78,8%) не стикалася з такою ситуацією.

За віком, розподіл відповідей, що у випадку звернення за медичною послугою переживали тиск або цькування з боку працівників медичних закладів, є таким: 12–15 років – 7,1%, 16–17 років – 12,3%, 18 років – 10,3%, 19 років – 11,3%, з боку однолітків – 14–19 років – 10,1%, 20–21 рік – 6,3%, 22–24 роки – 8,7%, 24–35 років – 5,3%.

Серед U-репортерок, які ствердно відповіли на попереднє запитання, понад третину (35,4%) відповіли, що відчували тиск або цькування через звернення за послугою у сфері репродуктивного здоров'я; профілактичний медичний огляд – 28,2%; послуги щодо психічного здоров'я – 24,9%; спостереження хронічних захворювань – 12,4%; тестування на ВІЛ, ПСП – 10,9%; виклик швидкої невідкладної допомоги – 9,4%; інше – 3,3% (рис. 7).

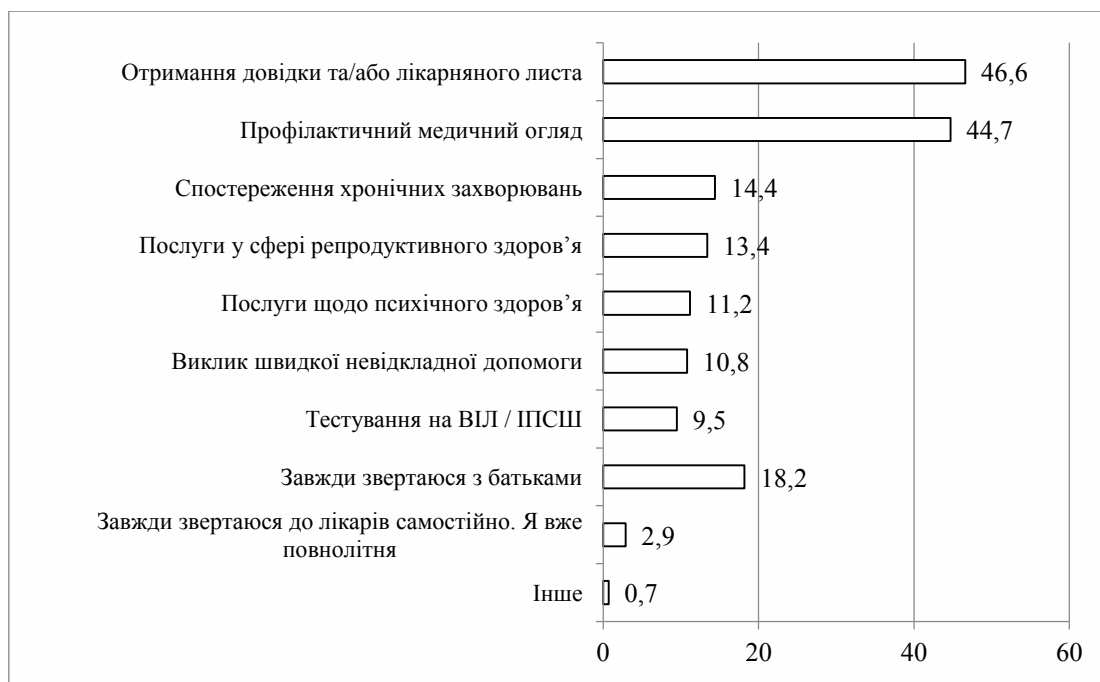

Рис. 6. Розподіл відповідей на запитання: “За якими медичними послугами Ви звертаєтесь самостійно (без присутності батьків)?”, N=2243, %

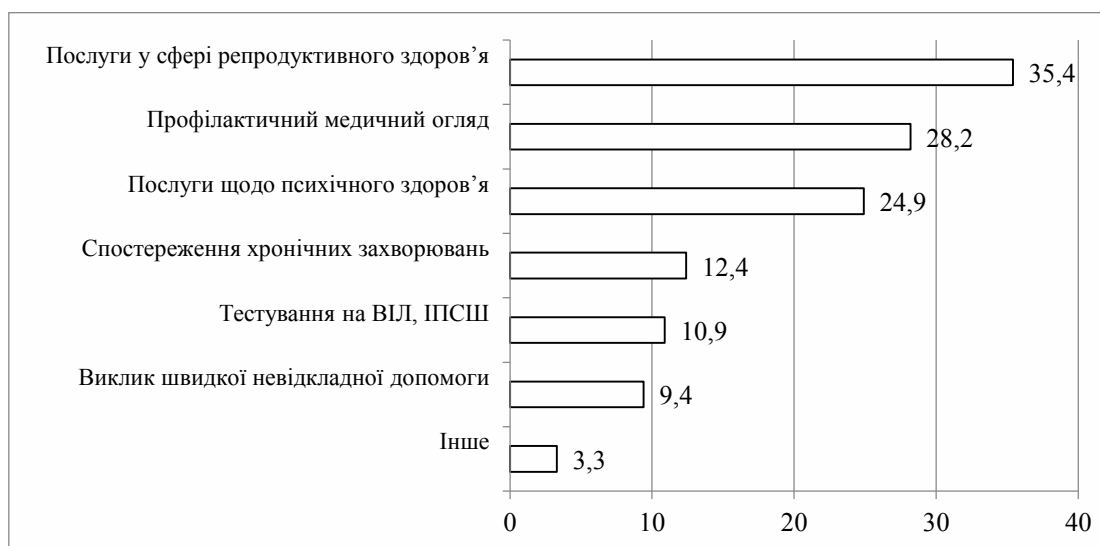

Рис. 7. Розподіл відповідей на запитання: “Звернення за якою медичною послугою змусило Вас/Ваших друзів відчути тиск або цькування?”, N=458, %

Чим більшим є вік опитаних, тим частіше вони відчують тиск або цькування через звернення за послугами у сфері репродуктивного здоров'я (12–15 років – 26,8%, 16–17 років – 35%, 18 років – 37,3%, 19 років – 40,4%), а чим меншим – за послугами щодо психічного здоров'я (12–15 років – 31,7%, 16–17 років – 24,8%, 18 років – 24,5%, 19 років – 20,2%). Серед тих U-репортерок, які потрапляли в подібну ситуацію через тестування на ВІЛ, ПСШ, розподіл за віком є таким: 12–15 років – 14,6%, 16–17 років – 8,3%, 18 років – 16,4%, 19 років – 6,4%.

Отже, серед опитаних дівчат віком 12–19 років при зверненні до медичного закладу/лікаря 36,8% стикались із зневажливим і образливим ставленням з боку працівників медичних закладів, 27,8% – неухважністю до їхніх проблем чи скарг, 26,6% – повчальними висловами, моралізаторством. За умови, що лікар повинен передавати інформацію про встановлений діагноз батькам неповнолітньої особи, 53,7% U-репортерок однаково підуть до лікаря та розкажуть все, що потрібно, оскільки піклуються про своє здоров'я. Щодо отримання довідки та/або лікарняного листа самостійно (без присутності батьків) звертаються 46,6% U-репортерок, профілактичного медичного огляду – 44,7%. Переживали тиск або цькування через звернення за медичною допомогою – 21,4% опитаних дівчат/їхніх подруг; у сфері репродуктивного здоров'я – 35,4%; профілактичний медичний огляд – 28,2%; послуги щодо психічного здоров'я – 24,9%.

Більше інформації про проєкт U-Report і результати інших досліджень можна знайти за посиланнями: www.facebook.com/ureportukraine та www.ukraine.ureport.in. Якщо Ви маєте пропозиції щодо опитувань чи пріоритетних тем, які стосуються діяльності Вашої організації та з приводу яких U-Report може провести діалог з великою кількістю молодих людей України, будь ласка, звертайтеся за телефонами: +380635930373 (Лілія Любомудрова), +380931561013 (Світозар Ніцполь) або через email: ureport.ukraine@gmail.com.

Отримано 06.09.19

Received on 06.09.19